

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ladislava Derky a v právní věci žalobkyně: **Mgr. M. V.,** zast. Mgr. Andrejem Lokajíčkem, advokátem se sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2, proti žalovanému: **Městský úřad Jindřichův Hradec**, se sídlem Klášterská 135/II, Jindřichův Hradec, ve věci ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 11. 2017, čj. 50 A 43/2017-27,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 11. 2017, čj. 50 A 43/2017-27, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

[1] Žalobkyně požádala dne 11. 7. 2016 správní orgán o prověření stavby oplocení na sousedním pozemku parc. č. X v katastrálním území J. H. a o sdělení, kdo je stavebníkem příslušné stavby. Žalovaný jí přípisem ze dne 2. 2. 2017, sp. zn. VÚP/569/2017/Ze, čj. VÚP/5417/17/Ze, sdělil, že oplocení pozemku pana I. bylo stavebním úřadem povoleno dne 14. 7. 2016, VÚP/3268/2016/Ze, čj. VÚP/36003/16/Ze, jako stavba sloužící k zamezení přístupu cizích osob na pozemek vlastníka a že při pokračování výstavby garáže bude oplocení odstraněno.

[2] Dne 8. 5. 2017 podala žalobkyně žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 s. ř. s. Krajský soud její žalobu odmítl pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. usnesením označeným v záhlaví. Žalobkyně se podle krajského soudu dozvěděla o nezákonném zásahu žalovaného nejpozději doručením sdělení

žalovaného (ze dne 2. 2. 2017) dne 15. 2. 2017 jejímu právnímu zástupci a zmeškala tedy subjektivní lhůtu dvou měsíců k podání žaloby (§ 84 s. ř. s.).

II. Shrnutí kasační stížnosti žalobkyně a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Je přesvědčena, že žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podala včas a že krajský soud pochybil, pokud běh subjektivní lhůty odvíjel od doručení sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2017 do datové schránky advokátní kanceláře STRAND JOCH LOKAJÍČEK advokáti, s. r. o., dne 15. 2. 2017. Toto doručení je podle ní neúčinné, neboť sdělení jí mělo být doručeno prostřednictvím jejího zástupce Mgr. Andreje Lokajíčka, tj. do jeho datové schránky. Stěžovatelka dále namítá, že o vydání územního souhlasu žalovaným se dozvěděla až při nahlížení do správního spisu dne 18. 3. 2017. Před tímto datem neměla povědomí o tom, zda stavba na sousedním pozemku byla povolena územním souhlasem, rozhodnutím stavebního úřadu či jiným úkonem. Ze sdělení ze dne 2. 2. 2017 (které navíc nebylo účinně doručeno) tato skutečnost nebyla patrná, neboť se v něm hovoří pouze o tom, že „stavba je povolena“. V této souvislosti upozorňuje na skutečnost, že s. ř. s. poskytuje odlišné právní prostředky ochrany proti shora uvedeným úkonům správních orgánů. Krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, že se stěžovatelka o vydání územního souhlasu dozvěděla nejpozději dne 15. 2. 2017 ze sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2017. To jí však nebylo řádně doručeno a navíc se v něm nehovoří o vydání územního souhlasu. Navrhuje proto, aby NSS usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka upozornila na skutečnost, že žalovaný vyhověl její stížnosti a uznal své pochybení při doručování písemností do datové schránky společnosti, namísto doručování prostřednictvím datové schránky jejího zástupce.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy přípustná.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí, vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Posuzoval také, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4, věta první za středníkem s. ř. s.). Ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první, s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[9] Klíčovou otázkou v dané věci je, zda bylo sdělení ze dne 2. 2. 2017 řádně doručeno zástupci stěžovatelky, bylo-li doručováno prostřednictvím datové schránky společnosti a nikoliv datové schránky zástupce stěžovatelky. Krajský soud totiž odvíjel běh dvouměsíční subjektivní lhůty pro podání žaloby (§ 82 s. ř. s.) od doručení tohoto sdělení do datové schránky společnosti dne 15. 2. 2017.

pokračování

[10] NSS se obdobnou otázkou zabýval již v rozsudku NSS ze dne 7. 5. 2015, čj. 7 Afs 60/2015-32, Sb. NSS 9/2015, ve kterém řešil, zda krajský soud postupoval v souladu se zákonem, pokud písemnost zaslal do datové schránky společnosti namísto zástupce žalobce. Podle NSS z § 42 s. ř. s. vyplývá, že soud je povinen doručovat písemnosti primárně do datové schránky, a pokud to není možné, může použít i jiné způsoby doručování. Citované ustanovení obsahuje odkaz na zákon o elektronických úkonech, který v § 17 odst. 1 stanoví, že *"má-li fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba zpřístupněnu svou datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje dokument této osobě prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě"*. NSS proto dospěl k závěru, že „[j]*e-li účastník řízení zastoupen v soudním řízení advokátem, doručuje krajský soud výzvu podle § 51 s. ř. s. do datové schránky advokáta (datová schránka podnikající fyzické osoby ve smyslu § 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů), a nikoliv do datové schránky obchodní společnosti vykonávající advokacii (datová schránka právnické osoby ve smyslu § 5 téhož zákona).*“

[11] Správní orgány postupují při doručování dle příslušných ustanovení správního řádu. Ustanovení § 19 a násl. správního řádu obsahuje obdobnou právní úpravu doručování jako o. s. ř. Podle § 19 odst. 1 správního řádu [p]*ísemnost doručuje správní orgán, který ji vyhotovil. Správní orgán doručí písemnost prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky*. Příslušná ustanovení správního řádu obsahují rovněž odkaz na zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Povinnosti plynoucí z ustanovení § 17 odst. 1 zákona o elektronických úkonech se tudíž uplatní i ve vztahu ke správním orgánům.

[12] V nyní projednávané věci byl zvoleným zástupcem stěžovatelky advokát Mgr. Andrej Lokajíček, a to na základě plné moci ze dne 26. 10. 2015, který měl na základě zákona o elektronických úkonech zřízenu datovou schránku podnikající fyzické osoby (ID 3q9gzaj). Žalovaný jakožto orgán veřejné moci byl za takových okolností povinen postupovat podle § 17 odst. 1 zákona o elektronických úkonech a doručovat písemnosti do datové schránky tohoto zástupce, nikoliv do datové schránky společnosti.

[13] S výše uvedenými závěry korespondují i stanovisko ministerstva vnitra nazvané "Datové schránky a činnost správních orgánů", ze dne 28. 6. 2010 (aktualizováno ke dni 31. 10. 2012 a dostupné online z www.mvcr.cz/soubor/datove-schranky-a-cinnost-spravnich-organu-pdf-68503.aspx) a Legislativního odboru České advokátní komory (dostupné online z www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2887). Podpůrně lze odkázat také na názor vyslovený v usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 2. 2011, čj. 15 Co 41/2011-69, že *"[s]oud doručuje písemnosti advokátu účastníka řízení prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky (§ 45 odst. 2 věta prvá o. s. ř.) výlučně postupem dle zákona [o elektronických úkonech], tj. pouze tehdy, má-li advokát datovou schránku zřízenu. Datovou schránkou advokáta není datová schránka právnické osoby, v níž advokát vykonává advokacii, byť sídlo advokáta je vždy totožné se sídlem této právnické osoby. Doručením písemnosti soudu do datové schránky právnické osoby, v níž advokát vykonává advokacii, nenastávají účinky doručení advokátu dle 17 odst. 3 [citovaného] zákona.*“ (k tomu viz obdobně také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 2743/2013, a rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2015, čj. 7 As 255/2014-36).

[14] Krajský soud v napadeném usnesení chybně uvádí, že „[t]*oto sdělení bylo žalobkyni, jejímu právnímu zástupci, doručeno dne 15. 2. 2017*“. Na základě obsahu správního spisu je naopak zřejmé, že sdělení ze dne 2. 2. 2017 nebylo doručeno zástupci stěžovatelky, nýbrž společnosti. Z výše uvedeného je zřejmé, že toto doručení nevyvolává bez dalšího účinky platného doručení. NSS proto s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, pokud za datum doručení sdělení považoval datum 15. 2. 2017 na základě doručení tohoto sdělení do datové schránky společnosti, a od tohoto okamžiku následně odvíjel i počátek běhu subjektivní dvouměsíční lhůty k podání žaloby dle § 82 s. ř. s. (§ 84 s. ř. s.). Pochybení krajského soudu, které vedlo k odmítnutí žaloby stěžovatelky pro opožděnost, mohlo mít vliv na zákonnost napadeného usnesení.

[15] Pro úplnost je třeba uvést, že podle konstantní judikatury NSS nedodržení formy doručení samo o sobě neznamená, že se doručení musí vždy zopakovat. NSS např. v rozsudku ze dne 6. 3. 2009, čj. 1 Afs 148/2008-73, uvedl: *"řádné doručení písemností v praxi znamená, že se písemnost zašle nebo odevzdá tomu, komu je určena, a že existuje důkaz o tom, že daná osoba písemnost převzala. Důvodem existence právní úpravy doručení je jistě mimo jiné i potřeba zabezpečit, aby si doručující správní orgány či soudy mohly být jisty, že se písemnost dostala do rukou adresáta. Je-li totiž adresát s obsahem písemnosti obeznámen, potom otázka, zda bylo doručení vykonáno předepsaným způsobem, nemá význam. Nedodržení formy tedy samo o sobě neznamená, že se doručení musí zopakovat, rozhodující je, zda se daná písemnost dostala do rukou adresáta."* Ústavnost takového závěru nezpochybnil ani Ústavní soud, který v usnesení ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. IV. ÚS 3807/11, označil za podstatné, zda se i přes formálně nesprávný postup písemnost dostane do rukou adresáta, který se s ní mohl seznámit a zvolit další procesní postup.

[16] Pro posouzení včasnosti podání žaloby je tedy nutno ověřit, kdy se stěžovatelka fakticky dozvěděla o skutečnostech rozhodných pro podání žaloby na nezákonný zásah správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. S ohledem na nutnost určení počátku běhu dvouměsíční subjektivní lhůty dle § 84 s. ř. s. se krajský soud bude zabývat zejména otázkou, kdy (a zda vůbec) se sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2017 dostalo do dispozice stěžovatelky, resp. jejího zástupce.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[18] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s., zruší-li NSS rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným NSS ve zrušovacím rozhodnutí.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. v novém rozhodnutí ve věci krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2018

pokračování

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu